

Kleine populaties zijn kwetsbaar

Een beheerongeluk zit in een klein hoekje. Tot grote schrik van de beheerder, Staatsbosbeheer, werd onlangs een kleine populatie van de grote vuurvliinder aangetast.

Deze vlinder zat vroeger vooral in zeggemoerassen en veenmosrietlanden, in laagveengebieden van Friesland en Overijssel. De afgelopen jaren is de vlinder uitgeweken naar slootkanten. De waarplant waterzuring is daar veel te vinden en de het vrouwtje zet haar eitjes hierop af. Dit maakt deze vlinder gevoelig voor slootbeheer, waar dus goed over moet worden nagedacht. De sloten moeten niet grondig geschoond worden, maar grote delen moeten gespaard worden.

Zonder opzet

Afgelopen najaar was een nieuwe kraanmachinist bij het natuurgebied Brandemeer hiervan niet op de hoogte en hij pakte het schonen van de sloot, inclusief het schoonschrapen van de oeverzones, grondig aan. Op deze manier werd, naar wij vermoeden, bijna negentig procent van de aanwezige rupsjes van de grote vuurvliender – natuurlijk zonder opzet – weggehaald. Het is waarschijnlijk dat dit voorlopig het einde betekent van de kleine populatie ter plekke. We zullen de ontwikkelingen volgen en wachten met spanning af wat de telling deze zomer zal opleveren. Herkolonisatie uit het naburige natuurgebied Rottige Meente is goed mogelijk, maar dit kan een aantal jaren duren.

Populaties

Wat nu resteert zijn de twee andere populaties die we in Nederland hebben, De Weerribben en de Rottige Meente. Deze populaties doen het goed de afgelopen jaren. Ze zijn ook veel groter dan de derde en kleinste in Brandemeer en zullen daardoor minder snel verdwijnen. Om kleine kwetsbare populaties te laten overleven is extra inzet nodig van de terreineigenaren. De ecologie van een vlinder moet goed bekend zijn en op kwetsbare momenten in de levenscyclus mag er geen grootschalig beheer worden uitgevoerd. De mensen op de trekker (bijvoorbeeld maaiers) of kraan moeten goede instructies krijgen, de aanpak mag niet afhangen van toevallig aanwezige kennis van een geroutineerde bediener van de machines.

Vaak zijn deze vlinders de kers op de taart van succesvol terreinbeheer. Voor de lange termijn is het belangrijk dat er herstelmogelijkheden komen voor robuuste grootschalige populaties die via diverse terreinen en verbindingzones met elkaar worden verbonden. Hoe eerder we een robuust Natuurnetwerk in Nederland gereed hebben, hoe beter.

Beheerplan

Ook voor de grote vuurvliender wordt hieraan gewerkt. Het nieuwe beheerplan voor De Wieden en Weerribben (Provincie Overijssel, 2017) bevat vele belangrijke ambities voor de grote vuurvliender. De provincie Overijssel is nu druk bezig met de voorbereidingen voor de aanleg van een moerasrijke verbindingzone tussen De Wieden en de Weerribben, die voor een belangrijk deel wordt afgestemd op de eisen van de grote vuurvliender. De Vlinderstichting is betrokken bij dit ontwerp en ondersteunt dit traject met adviezen over inrichting en het verloopbeheer. Deels gaat dit over de bestaande natuur, in handen van Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en particulieren en deels gaat dit over honderden hectares nog herin te richten gronden. Op zijn vroegst gaat dit plan eind 2020 in uitvoering en daarna zal het ongetwijfeld nog een paar jaar duren voordat de grote vuurvliender gebruik gaat maken van dit gebied. Het uiteindelijke resultaat, herkolonisatie van De Wieden, moet de kwetsbaarheid van deze bijzondere vlindersoort flink verminderen.

Biotoop van de grote vuurvliender.